

Kinek a szakálla gomolyog alá?

2009 május 26. Flag

Szöveg méret

90
Mentés

- 1

Értékelés kiválasztása Még nincs értékelve

Mérték

Móser Zoltán fantasztikus cikksorozata a régmúlt id?k, az elfelejtett Magyarország kincseit mutatja meg nekünk ebben a párját ritkító sorozatban, mely a Magyar Nemzet hétvégi magazinjának volt elengedhetetlen tartozéka. Utazzon velünk, ismerjük meg együtt Magyarországot egy kicsit másképpen.

Különös leletet, különös képet lát a kedves olvasó. Ez témájára is, méretére is vonatkozik, ugyanis az eredeti lelet szinte elvész a tenyérben, olyan kicsi. Annak idején Zolnay László kért meg, hogy próbáljam lefényképezni. Nagy örömet jelentett, hogy a lágy súrlófényben megláttam valakinek az arcát. De vajon kinek az arcát? Zolnay Lászlót idézem: „A királyi palota északi el?udvara alatt 1972-ben feltártunk egy, a XIII. századi budai városfalhoz kapcsolódó, sziklába vájt pincét. Ezt a pincét, egy korábbi, XII– XIII. századi lakóház tartozékát, a XIV. század els? felében Zsigmond király korának datált udvari luxusleleteivel töltötték be. Ennek a betöltésnek kitermelt anyagában jó szem? munkatársaim fedezték fel a most leírt különös, miniat?r m?tárgyat.
Könnyen faragható k?zetb?l alakított, mindössze hét centiméter hosszú, szabálytalan négyzet átmér?j? kis rudacska ez. Olyan m?vészi jocusnak nézem, mint amilyeneket egy-egy lakoma után kenyérbélb?l gyúrogatnak. Ilyen juxokat, jocusokat poharazgatáskor, a legjobb esetben m?vészi melléktermékként alkot valaki. Bármiként álljon is a dolog: ez a kis tárgy, ez a Janus, két végén karakterisztikus férfiarccal, miniat?r mivolta ellenére is a szobrász telitalálata.
A két arc közül a második arc élére állított, 1,4 x 2,9 centiméter méret? négyzetben foglal helyet. A fej tetejér?l kétoldalt lágy hullámokban esik alá a hajzat. A két szemet négyszegletes keretbe faragta a szobrász. A másik arc vastag, egybeszabott orrával ellentétben ennek a férfiarcnak keskeny nyerg? orra merev kúpban lefelé szélesedik. Szája nyitva. Szakálla két ágban, falevelekre emlékeztet? mintázatban gomolyog alá. A szakáll szétálló villája között bevágás látható; mintha ezen a részen valamiféle madzag koptatta volna ki a követ. Megvallom: e különös tárgy funkcióját kitalálnunk mindmáig nem sikerült.
Ezen férfiarc füzérszer? levélszakálla gótikus és reneszánsz nagyplasztikánkban is visszatér. Közeli példaként gondolnék a budai Nagyboldogasszony-templomnak a Schulek-féle átépítés után is meghagyott néhány figurálisára, afféle levelekb?l el?bukkanó s levelekbe olvadó arcra. A vadembermítoszt idézik ezek s távolabbi társaik is. (A csodálatos liptószentmáriai templom egyik reneszánsz pillérének maszkját ugyanilyen falevél szakáll díszíti.)
Ez a szobrászati jux utóbb érdekessé vált. Ugyanis 1974 februárjában, amikor a budai gótikus szobortemet?t megtaláltuk, világossá vált: egy királyi képfaragóm?hely hosszabb ideig munkálkodhatott a kés? Anjou-kori Budán. Mivel pedig mind a szobrok, mind pedig juxunk lel?helyén akadtak kisebb építészeti modelltöredékekre, az is lehet, hogy ez a Janus-arcú jocus afféle szobormodell volt.”
Mi volt, mi lehetett tehát: játék, modell, minta? Zolnay László szerint „egy jó kez? képfaragó hevenyészett mustrája, mintája, ízelít?je arról: valami effélét csinálna meg – mondjuk – oszlopf?nek, ha megrendelnék”.

Móser Zoltán, mno.hu

Ajánló